

Wetenschappelijke Advies Commissie Productverbetering

Oordeel inzake Convenant herformulering vleeswaren 2013-2015, CBL/VNV

Utrecht, 17 juni 2014
(Laatst gewijzigd op: 4 juli 2014)

Inleiding

Het convenant herformulering vleeswaren is beoordeeld door de Wetenschappelijke Adviescommissie Productverbetering op 17 juni 2014. Dit convenant is opgesteld (mei 2013) voordat het Akkoord Productverbetering werd getekend (januari 2014). Hiermee wordt in de beoordeling rekening gehouden.

De drie commissieleden die niet aanwezig konden zijn op de vergadering hebben hun schriftelijk oordeel van tevoren ingediend. Het concept oordeel op basis van de discussie in de vergadering is aan de niet aanwezige commissieleden toegestuurd voor schriftelijke beoordeling. Alle leden hebben deze beoordeling op 11 juli geaccordeerd.

De beoordeling

Opmerking vooraf: Er wordt in het convenant herformulering vleeswaren gesproken over Bijlage 2. Deze ontbreekt en is opgevraagd bij VWS, maar is niet meegenomen in de beoordeling.

In de beoordeling worden de volgende criteria gebruikt:

- *De doelstelling van de verbetering van de productsamenstelling*
 - Onderbouwing van de mate van reductie en de keuze van producten
 - Inzicht geven in de samenstelling van de producten nu en in het verleden (5-10 jaar) op basis van kwantitatieve (laboratorium) analyses. Indien in afgelopen jaren al verbeteringen zijn gerealiseerd, hoe is dat gedaan?
 - De doelstelling in relatie tot de ambities van het Akkoord
 - Het aandeel van het product in de markt (nu en evt in toekomst)
 - Technologische aspecten (verlaging, vervanging)
- *Inschatting van de effecten*
 - Op de consumptie van zout, verzadigd vet of suiker (energie)
 - Op de volksgezondheid (indien mogelijk)
 - Trends in de consumptie van het product
- *Stappenplan*
 - Beschrijving van de activiteiten
 - Borging van de afspraken (eventuele sancties)
 - Op welke termijn worden de doelstellingen of tussentijdse doelstellingen gerealiseerd? Komt er nog een aanvullend plan (tot 2020)?
 - Zijn alle relevante/benodigde partijen betrokken?
- *Monitoring*
 - Hoe worden de effecten gemonitord?
 - Hoe worden de processen/afspraken gemonitord?

Natrium

De doelstelling van de voorgestelde verbetering productsamenstelling (ambitieniveau)

De partijen in het convenant willen gezamenlijk het gemiddelde natriumgehalte van producten binnen deze productgroepen verminderen met 10%. Zij hebben ten behoeve hiervan voor een aantal product(groep)en maximum waarden opgesteld. Het is positief dat het convenant uitgaat van het totale natriumgehalte van de producten en niet alleen van het toegevoegde natrium. Het is echter niet duidelijk of zout wordt weggelaten of dat het vervangen wordt. Er wordt geen informatie gegeven of de samenstelling wordt gewijzigd. En hoe leiden de maximum waarden tot de gewenste reductie van 10% in het gemiddelde natriumgehalte van producten?

De WAC vindt de doelstelling van 10% gering en niet ambitieus. Een dergelijke reductie zal de consument hoogstwaarschijnlijk niet waarnemen in smaak en textuur. Uit onderzoek blijkt dat bij sommige vleeswaar producten zelfs grotere reducties mogelijk zijn zonder dat de consument dat waarneemt¹. Zoutvervanging van natrium door kalium kan ongeveer 30% redelijk probleemloos vervangen. De WAC vindt in dit geval een reductie van 20% redelijk en 30% ambitieus.

Samenstelling nu en in het verleden

Om de doelstelling van de maatregelen goed te kunnen beoordelen is het voor de WAC van belang om informatie te krijgen over de samenstelling *nu* en de ontwikkeling hiervan in *het verleden* (5-10 jaar). Als een productgroep het natriumgehalte in de afgelopen jaren al heeft verlaagd dan is het moeilijker om dit in de toekomst nog verder terug te brengen. Met betrekking tot vleeswaren kunnen we op basis van de NEVO vaststellen dat er in deze productgroep in de afgelopen jaren nog weinig is geherformuleerd en dit zou dus geen belemmering hoeven te zijn voor reductie van het natriumgehalte in de nabije toekomst.

De doelstelling van dit convenant in relatie tot het akkoord productverbetering

Dit convenant is opgesteld voordat het Akkoord tot stand kwam en het loopt over de periode 2013-2015. Het Akkoord loopt van 2014-2020. De WAC ziet dit convenant daarom als een stap in de goede richting, maar er zal in de periode 2015-2020 nog verder gewerkt moeten worden aan de reductie van natrium wil het bijdragen aan de doelstelling van het Akkoord.

Als we de doelstelling voor natrium in 2020 (gemiddeld 6 gr per dag) willen behalen door productverbetering, dan moeten alle product(groep)en het natriumgehalte met gemiddeld 30% reduceren (huidige consumptie =8,7: $2,7/8,7*100=31\%$). Dit geldt vooral voor die productgroepen die een belangrijk aandeel hebben in de hoge zoutconsumptie. De vleeswaren dragen voor 10% bij aan deze doelstelling en hebben dus een belangrijk aandeel in deze doelstelling (rapportage RIVM). Indien het technologisch gezien of met betrekking tot de houdbaarheid niet mogelijk is om een reductie van 30% te realiseren dan moet dat worden onderbouwd in het voorstel.

¹ Onder andere :A longitudinal comparison of two salt reduction strategies and acceptability of a low sodium food. Nuala Bobowski, Dissertation faculty of university of Minnesota, July, 2013.

Inschatting van de effecten

Het voorstel van 10% reductie in natrium zal slechts een beperkte bijdrage leveren aan de totale reductie in natrium inname.

Stappenplan (haalbaarheid)

De WAC is van oordeel dat de voorgestelde reductie in natrium in principe relatief gemakkelijk te realiseren is. Er ontbreekt echter een stappenplan. De ondersteunende activiteiten zijn erg summier beschreven.

Het is voor de WAC niet mogelijk om te beoordelen of de gewenste doelstellingen bereikt worden met de activiteiten die in het convenant genoemd worden (inkoop vleeswaren, workshops, delen van best practices, en het maken van rapportages). Welke borging is er dat alle partijen zich aan het convenant houden? Zijn er sancties afgesproken als een partij dit niet doet?

Monitoring

Het is goed dat er speciaal voor dit convenant een 'Monitoringsprogramma productherformulering vleeswaren' is opgezet. De WAC is zeer geïnteresseerd in de tussenrapportage die in juni 2014 wordt opgeleverd. Het doel was dat in 2014 70% van de producten bij retailers voldoet aan de normen zoals vastgesteld in Bijlage 1.

Resterende vragen van de commissie

Vragen over de natrium doelstelling in het convenant:

- De WAC mist in bijlage 1 de rauw enkelvoudige vleeswaren. Het is niet duidelijk waarom deze niet zijn opgenomen. We willen graag toelichting hierop. Wat is het aandeel van deze groep in het totaal van vleeswaren en heeft dit consequenties voor de 10% reductie van natrium die nu voorgesteld wordt?
- Hoe is men gekomen tot deze lijst met producten? Graag zien we een onderbouwing. Indien verwacht wordt dat het gehalte of de consumptie van bepaalde producten in de toekomst zal stijgen (bijv consumptie van rauwe ham) dan dit ook graag bespreken. Onder welk productgroep valt Chorizo?

Verzadigd vet

De doelstelling van de voorgestelde verbetering productsamenstelling (ambitieniveau)

De partijen in het convenant willen gezamenlijk werken aan een 5% reductie van het verzadigd vetgehalte van producten binnen de productgroep gekookte samengestelde vleeswaren. Zij hebben ten behoeve hiervan voor een aantal producten maximum waarden opgesteld. Ook hier geldt dat het positief is dat hieronder al het verzadigd vet in het product valt. Wat niet duidelijk is, is of bij de reductie verzadigd vet weggelaten wordt of dat het vervangen wordt door onverzadigd vet, of door iets anders. En hoe leiden de maximum waarden tot de gewenste reductie van 5% in het gemiddelde verzadigd vetgehalte van producten?

Aangezien het niet duidelijk is hoe de samenstelling zal veranderen is het ook niet mogelijk om een goed oordeel te geven over deze doelstelling. Echter een reductie van 5% is zeer gering en niet ambitieus. Een reductie van 5% in totaal vet (door het weglaten van vet) zal immers ook aanleiding geven tot een 5% reductie van de hoeveelheid verzadigd vet op product. Hierdoor is de in het convenant beschreven reductie reeds te realiseren door eenzelfde vermindering van de totale hoeveelheid vet in een product, hetgeen door een herformulering van een product gebruikmakend van ingrediënten die minder vet bevatten, eenvoudig te realiseren zou zijn. De WAC erkent dat het dit gepaard kan gaan met hogere kostprijs voor het product.

Samenstelling nu en in het verleden

Ook met betrekking tot het verzadigd vet is het voor de beoordeling van de WAC van belang om informatie te krijgen over de samenstelling *nu* en de ontwikkeling hiervan in *het verleden* (5-10 jaar).

De doelstelling van dit convenant in relatie tot het akkoord productverbetering

De huidige consumptie van verzadigd vet is 13 en%, ruim boven de aanbeveling van de gezondheidsraad van maximaal 10% per dag. Dus ook hier geldt dat dit convenant een stap is in de goede richting maar dat meer ambitieuze maatregelen nodig zijn om een dergelijke reductie in 2020 te realiseren (30%). Er van uitgaand dat alle productgroepen moeten bijdragen aan de realisatie van een dergelijke reductie dan is 5% reductie zeer gering. Zes procent van de inname van verzadigde vetzuren komt van vleeswaren (rapportage RIVM).

Inschatting van de effecten

Het voorstel van 5% reductie in verzadigd vet in vleeswaren zal slechts een zeer beperkte bijdrage leveren aan de totale reductie van verzadigde vetzuren inname.

Stappenplan (haalbaarheid)

De WAC is van oordeel dat de voorgestelde reductie in verzadigde vetzuren in principe (procesmatig) relatief gemakkelijk te realiseren is. Maar ook hier geldt dat er geen stappenplan is. Het is onduidelijk of het vet vervangen wordt of dat er minder verzadigd vet wordt opgenomen in het product. De ondersteunende activiteiten zijn erg summier beschreven. Het is voor de WAC niet mogelijk om te beoordelen of de gewenste doelstellingen bereikt worden met de activiteiten die in het convenant genoemd worden (inkoop vleeswaren, workshops, delen van best practices, en het maken van rapportages). Welke borging is er dat alle partijen zich aan het convenant houden? Zijn er sancties afgesproken als een partij dit niet doet?

Monitoring

Het is goed dat er speciaal voor dit convenant een 'Monitoringsprogramma productherformulering vleeswaren' is opgezet. De WAC is zeer geïnteresseerd in de tussenrapportage die in juni 2014 moet worden opgeleverd. Het doel was dat in 2014 70% van de producten bij retailers voldoet aan de normen zoals vastgesteld in Bijlage 1.

Resterende vragen van de commissie

Vragen over de doelstelling van verzadigde vet in het convenant:

- Hoe is men gekomen tot deze lijst? Graag zien we een onderbouwing.